

† PROFESSOR GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH

Den 8. juli 1948 døde Gunnar Säve-Söderbergh, professor i historisk geologi ved Uppsala universitet. Han var ikke mer enn 38 år gammel.

Säve-Söderbergh var født i 1910, han studerte ved Uppsala universitet og allerede meget tidlig ble han professor Stensiös venn og medarbeider. 21 år gammel — i 1931 — deltok han i en dansk ekspedisjon til Ø.-Grønland og foretok storstilede innsamlinger av devonske vertebrater. Bl. a. har han funnet de første rester av panserpadder fra devon — en oppdagelse av meget stor vitenskapelig interesse. Etter denne første vellykkede ekspedisjon fortsatte han utforskning av Ø.-Grønland og deltok i ekspedisjoner i 1932, 33, 34 og i 36. Som resultat av sine undersøkelser der publiserte han i årene 1932—37 ikke mindre enn 6, delvis ganske store arbeider om Ø.-Grønland's devon-stratigrafi. Imidlertid forhindret ikke dette intense arbeid med feltgeologi og stratigrafiske studier ham i å arbeide ivrig med de problemer som interesserte ham mest — nemlig de lavere fossile hvirveldyrs osteologi, anatomi og utvikling. Hans første arbeid om de devonske panserpadder utkom allerede i 1932 og vakte stor oppsikt. Det etterfulgtes av en rekke nye store og viktige arbeider: 1933 om kvastfinnede fisker, i 1935 om paleozoiske panserpadder fra Trias på Grønland, Spitsbergen og N.-Russland. Alle arbeider var meget bredt anlagt og behandlet viktige generelle problemer. Som et slags resumé av sine undersøkelser publiserte han i 1934 et kort, men meget viktig arbeid om prinsipper for systematisk inndeling av hvirveldyrene.

Hans vitenskapelige innsats var så allsidig og så viktig og verdifull, at han fikk professor-stilling ved Uppsala universitet i 1937 — bare 27 år gammel.

Tilsynelatende lå framtiden strålende foran ham — ung, energisk, kunnskapsrik og initiativrik som han var. Som bestyrer av et stort moderne paleontologisk institutt planla han en storslagen utforskning av det rike materiale han selv hadde innsamlet. Det ble knyttet store forventninger til hans forskning. Men akkurat da ble han rammet av en hård sykdom som etter 11 års lidelsesfullt sykeleie til slutt også krevde hans liv.

Som enhver ulykke satte denne ubarmhjertige sykdom Säve-Söderbergh på en hård prøve. Og den viste at Säve-Söderbergh ikke bare var en begavet og fremragende forsker, men også et stort og nobelt menneske.

De siste 11 år av sitt liv var han praktisk talt lenket til sengen, og tilbrakte lange perioder på syke-hus og underkastet seg en rekke smertefulle operasjoner. Men tross alt dette beholdt han sin energi, sin arbeidsglede, sitt initiativ, sitt blide og elskverdige vesen. Fra sengen bestyrte han sitt institutt, på sengen diskuterte han administrative og vitenskapelige problemer, på sengen preparerte han fossiler, på sengen skrev han en rekke vitenskapelige arbeider, fra sengen korresponderte han med alle verdens vitenskapsmenn.

Han har publisert ikke mindre enn 10 avhandlinger under sykdommen og etterlot en del manuskripter. Han har tatt opp nye problemer, og arbeidet i det siste med studier over krypdyrenes kranium — en logisk følge av hans tidligere arbeider med fisk og amfibier. Da jeg besøkte Uppsala siste gang vinteren 1947 var han ivrig opptatt med sine undersøkelser og rundt hans seng var det anbragt mikroskop, preparasjonsredskaper og et helt lite bibliotek. Rolig, likevektig, interessert og imøtekommende var han til det siste. Man må med beundring bøye seg overfor en slik sjelsstyrke.

Hans liv ble ikke bare en strålende bedrift i vitenskapens tjeneste, men også en dypt tragisk kamp mellom mannen og døden, en kamp hvor mannen seiret, tross sitt nederlag.

A. Heintz.